

Kamil MajewskiUniwersytetu Śląskiego
w Katowicach, Polska

INSTYTUCJA DORĘCZENIA PISM PEŁNOMOCNIKOWI W ORZECZNICTWIE SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH

Mojej Agnieszce...

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 32 Kodeksu postępowania administracyjnego¹ (dalej KPA) strona w postępowaniu administracyjnym może działać przez pełnomocnika z wyłączeniem sytuacji, w których charakter czynności wymaga jej osobistego działania. Zdaniem Z. Kmiecika do takich czynności będą należały te czynności, których strona jest przedmiotem, a nie podmiotem².

Należy pozytywnie ocenić powszechne stanowisko doktryny³ i judykatury, że KPA nie wprowadza żadnego rozróżnienia pełnomocnictw⁴ oraz nie ogranicza w swej treści zakresu pełnomocnictwa. Jedynym przepisem, który odnosi się do kategorii spraw jest art. 33 § 4 KPA wskazujący przypadki, w których wystarczy pełnomocnictwo dorozumiane⁵. Można zatem powiedzieć, że pełnomocnictwo udzielone przez stronę w postępowaniu administracyjnym może obejmować zarówno upoważnienie do prowadzenia wszystkich spraw, jak i do prowadzenia poszczególnych spraw (ich części) albo tylko niektórych czynności procesowych⁶. W przypadku skutecznego ustanowienia

¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jednolity: Dz.U. 2016 poz. 23.

² Z.R. Kmiecik, *Zakres pełnomocnictwa w postępowaniu administracyjnym i sądowniczym*, PS 2007/4/5

³ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 230; W. Grabarek, *Wybrane zagadnienia redagowania umów obejmujących zbycie gruntu z rozpoczętą budową obiektu budowlanego*, NPN 2007/1/5.

⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 lutego 2011 r., VII SA/Wa 2155/10 (Legalis nr 360203); wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2009 r., I SA/Wa 152/09 (Legalis nr 211692); postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 kwietnia 2012 r., II GZ 140/12 (Legalis nr 1107456).

⁵ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks*, s. 230.

⁶ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 11 lipca 2013 r., II SA/Op 73/13 (Legalis nr 771118); wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 22 stycznia 2013 roku, II SA/Wr 745/12 (Legalis nr 582637); postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 kwietnia 2012 r., II GZ 140/12 (Legalis nr 1107456).

pełnomocnika w postępowaniu mamy do czynienia z czynnościami podejmowanymi przez określoną osobę w imieniu i na rzecz strony⁷. O skuteczności pełnomocnictwa decyduje tylko jego treść i data powzięcia przez organ informacji o ustanowieniu pełnomocnika, a nie data wszczęcia postępowania⁸.

Skuteczne ustanowienie w sprawie pełnomocnika determinuje obowiązki po stronie organu związane z doręczeniem pism oraz modyfikuje ogólne zasady, wywołując określone skutki prawne związane np. z momentem wejścia w życie doręczonej decyzji czy też obliczaniem terminów dla poszczególnych czynności.

Skutki ustanowienia pełnomocnika dla doręczeń

Zgodnie z art. 40 § 2 KPA, jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi. Jeżeli natomiast ustanowiono kilku pełnomocników, pisma doręcza się tylko jednemu z nich. Strona może wskazać takiego pełnomocnika. Od zasady tej nie przewiduje się wyjątków⁹. W przypadku gdy strona nie wskazała jednego spośród kilku pełnomocników, organ administracji publicznej, prowadzący postępowanie, doręcza pisma jednemu pełnomocnikowi wybranemu według własnego uznania¹⁰.

Doręczenie pisma stronie w przypadku, gdy w postępowaniu jest ustanowiony pełnomocnik, nie wywiera skutku prawnego¹¹ – ma jedynie charakter informacyjny¹², bez względu na to czy jest to pełnomocnik strony, czy przedstawiciela strony¹³. Trafnie wskazuje się zatem w judykaturze WSA, że terminy procesowe do wykonywania czynności, w tym wnoszenia środków odwoławczych czy skargi do sądu biegną od daty doręczenia pisma pełnomocnikowi¹⁴. Stanowisko takie zyskało również aprobatę NSA. W jednym z wyroków NSA jednoznacznie wskazał bowiem, że „termin do wniesienia skargi do sądu administracyjnego przez stronę, za którą działa pełnomocnik, rozpoczyna swój bieg dopiero od dnia doręczenia rozstrzygnięcia pełnomocnikowi, choćby wcześniej zostało ono doręczone stronie. Taki sam skutek wywołuje sytu-

⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 19 lutego 2013 roku, II SA/Po 1049/12 (Legalis nr 780189).

⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 stycznia 2014 roku, I OSK 2336/13 (Legalis nr 909633).

⁹ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 listopada 2013 r., I OSK 2688/13 (Legalis nr 912618).

¹⁰ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 maja 2014 roku, II SA/Go 320/14 (Legalis nr 963431).

¹¹ Bezskuteczność czynności doręczenia w takim przypadku podkreśla się zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie NSA; por. B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks*, s. 263; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2013 r., II OSK 1817/11 (Legalis nr 759825).

¹² P. Przybysz, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 150; por. także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 lutego 2012 roku, I SA/Wa 2223/10 (Legalis nr 458660).

¹³ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks*, s. 263.

¹⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 lipca 2013 roku, II SA/Gl 181/13 (Legalis nr 863580).

acja, w której najpierw pismo organu zostało doręczone pełnomocnikowi, a dopiero potem bezpośrednio stronie¹⁵.

Przepis art. 40 KPA pełni funkcję gwarancyjną dla ochrony interesów strony¹⁶ – stanowi wzmocnienie procesowej ochrony jej praw¹⁷. Regulacja taka ma na celu ochronę strony przed negatywnymi działaniami organów administracji publicznej¹⁸. Strona ustanawia pełnomocnika, aby uchronić się przed skutkami niezajomości prawa¹⁹.

Zdaniem judykatury ustanowienie przez stronę pełnomocnika „nie oznacza, że wynikające dla niej z przepisów prawa materialnego uprawnienia bądź obowiązki dotyczą pełnomocnika”²⁰. Ustanowienie pełnomocnika nie zmienia bowiem kręgu stron postępowania²¹, co skutkuje tym, że pełnomocnik nie staje się adresatem decyzji²². Skutki prawne wskazania pełnomocnika jako adresata rozstrzygnięcia są doniosłe – będzie to bowiem skierowanie rozstrzygnięcia do osoby niebędącej stroną w sprawie, czyli jedna z przesłanek nieważności, o której mowa w art. 156 § 1 pkt. 4 KPA.

Ustanowienie pełnomocnika ani nie pozbawia strony możliwości osobistego działania²³, ani też nie ogranicza jej w tym zakresie w żaden sposób²⁴. Trafnie wskazuje się w judykaturze, że „działanie strony w sprawie przez pełnomocnika nie może oznaczać, że w tej sytuacji organ ignoruje pisma składane bezpośrednio przez stronę”²⁵.

W sytuacji, gdy pomimo regulacji art. 40 KPA organ administracji doręczył decyzję lub postanowienie kilku pełnomocnikom, to termin do dokonania określonej czynności procesowej (np. wniesienia odwołania) rozpoczyna swój bieg od dnia doręczenia

¹⁵ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 2014 roku, II GSK 1795/14 (Legalis nr 1072003).

¹⁶ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 listopada 2013 roku, I OSK 2688/13 (Legalis nr 912618).

¹⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 lipca 2013 roku, II SA/Gl 181/13 (Legalis nr 863580).

¹⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 marca 2014 roku, II OSK 2536/12 (Legalis nr 908768).

¹⁹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 marca 2014 roku, II OSK 2536/12 (Legalis nr 908768).

²⁰ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2011 r., IV SA/Po 315/11 (Legalis nr 435181).

²¹ P. Przybysz, *Kodeks*, s. 150.

²² Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 15 stycznia 2009 roku, II SA/Gl 1012/08 (Legalis nr 167503).

²³ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 sierpnia 2010 roku, II GSK 708/09 (Legalis nr 553685).

²⁴ E. Klat-Wertelecka, L. Klat-Wertelecka, *Przesyłanie pism małżonkom będącym stronami postępowania administracyjnego*, NZS 2010/6/106

²⁵ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2015 roku, II SA/Kr 530/15 (Legalis nr 1271396).

pisma pierwszemu z pełnomocników, a pozostałe z nich nie mają znaczenia procesowego w tym zakresie²⁶.

Doręczenie pisma pełnomocnikowi odbywa się na tych samych zasadach co doręczenie stronie postępowania²⁷, a zatem możliwe będzie również korzystanie z innych sposobów doręczeń przewidzianych przepisami KPA, np. doręczenie dorosłemu domownikowi pełnomocnika, który odebrał przesyłkę za pokwitowaniem i podjął się oddania jej adresatowi (pełnomocnikowi).

Umocowanie a ustanowienie pełnomocnika

Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, w formie dokumentu elektronicznego lub zgłoszone do protokołu. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Z momentem przedstawienia pełnomocnictwa organ uzyskuje możliwość zbadania prawidłowości pełnomocnictwa i jego zakresu. W przypadku pierwotnego braku umocowania do dokonania czynności – wniesienia wniosku – organ prowadzący postępowanie powinien wezwać do uzupełnienia braków formalnych pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania w trybie art. 64 § 2 KPA²⁸.

Zdaniem judykatury pełnomocnictwo musi zostać uzewnętrznione, czyli przedstawione organowi prowadzącemu postępowanie²⁹. Informacja skierowana do organu o ustanowieniu pełnomocnika jest realizacją wyrażonej w art. 14 KPA zasady pisemności, o czym świadczy obowiązek dołączenia pełnomocnictwa do akt sprawy³⁰. W przypadku osób fizycznych będzie to tylko dokument pełnomocnictwa, natomiast w przypadku umocowania do reprezentowania osoby prawnej, wymaga „złożenia nie tylko dokumentu pełnomocnictwa podpisanego przez osoby działające w imieniu tej osoby prawnej, ale także dokumentu potwierdzającego umocowanie tych osób do działania w imieniu tejże osoby prawnej”³¹.

Analiza przepisów KPA i orzecznictwa sądów administracyjnych prowadzi do wniosku, że pojawienie się pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym rozpo-

²⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 stycznia 2014 roku, II OSK 2086/12 (Legalis nr 909849).

²⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 3 września 2013 roku, III SA/Łd 682/13 (Legalis nr 794142).

²⁸ T. Brzezicki, I. Fisz, *Konwalidacja braku umocowania pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym i podatkowym*, PPLiFS 2013/3/21-25

²⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 11 lipca 2013 roku, II SA/Op 73/13 (Legalis nr 771118).

³⁰ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 kwietnia 2012 roku, II GZ 140/12 (Legalis nr 1107456).

³¹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2011 roku, II OSK 1727/10 (Legalis nr 531273).

czyna się wraz z powzięciem przez organ informacji o jego ustanowieniu³². Zatem dopiero – stosownie do treści art. 33 § 3 KPA – dołączenie przez pełnomocnika do akt oryginału lub urzędowo poświadczonego odpisu pełnomocnictwa determinuje skutek prawny w postaci skutecznego ustanowienia pełnomocnika³³.

Powyższe wnioski, choć znajdujące oparcie w przepisach KPA, okazują się niewłaściwe, jeżeli pod uwagę weźmiemy funkcję gwarancyjną instytucji pełnomocnictwa czy wartości statuowane zasadami ogólnymi postępowania. W tym miejscu na pierwszym planie zarysowuje się regulacja art. 9 KPA zgodnie, z którym organy mają obowiązek czuwania nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznajomości prawa oraz regulacja art. 7, który z kolei wprowadza obowiązek uwzględniania z urzędu słusznego interesu obywatela nie tylko w zakresie podejmowanych rozstrzygnięć, ale także innych czynności podejmowanych w postępowaniu. Ponadto sprawowanie jurysdykcji administracyjnej wymaga od organu indywidualizacji okoliczności każdego ocenianego przypadku³⁴.

Należy wziąć pod uwagę, że pomiędzy udzieleniem pełnomocnictwa a jego przedłożeniem organowi administracji upływa w każdym przypadku dłuższy bądź krótszy okres czasu. W tym okresie organ może dokonywać czynności oraz podejmować próby doręczenia ich za pośrednictwem operatora pocztowego i powstaje pytanie, czy w tym okresie adresować pisma w postępowaniu organ winien na stronę postępowania czy jej pełnomocnika. W tym miejscu, ze względu na powinność zachowania organu, można wyróżnić dwie sytuacje:

1. Pełnomocnictwo zostało udzielone, ale jeszcze niedostarczone organowi prowadzącemu postępowanie, nadanie pisma stronie oraz odebranie (doręczenie w rozumieniu prawnym) zostało dokonane przed dostarczeniem pełnomocnictwa organowi. W takiej sytuacji, opierając się na obecnie obowiązujących przepisach KPA, doręczenie będzie prawnie skuteczne i po stronie organu nie powstanie obowiązek doręczenia pisma pełnomocnikowi. Takie zachowanie nie realizuje funkcji gwarancyjnych i postulatów zasad ogólnych KPA. Dla ich realizacji konieczne jest stworzenie regulacji prawnej, która nakładałaby obowiązek doręczenia pisma pełnomocnikowi oraz od niego uzależniała skutki prawne nawet w takiej sytuacji;
2. Pełnomocnictwo zostało udzielone, nadanie pisma stronie nastąpiło po udzieleniu pełnomocnictwa, ale przed dostarczeniem go organowi administracji, skutek prawny w postaci doręczenia, czyli odebranie przesyłki pocztowej, nastąpił po przedstawieniu organowi pełnomocnictwa. W takiej sytuacji zgodnie z przepisami KPA organ powinien doręczyć pismo pełnomocnikowi pomimo otrzymania go już przez

³² Por. treść art. 33 § 3 KPA oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 stycznia 2014 roku, I OSK 2336/13 (Legalis nr 909633).

³³ A. Dalkowska, *Glosa do wyroku NSA z dnia 10 grudnia 2014 r., II FSK 2818/12*, POP 2015/3/214-218.

³⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2015 roku, II SA/Bk 1052/14 (Legalis nr 1187809).

stronę. Prawnie skuteczne będzie doręczenie pełnomocnikowi³⁵, ponieważ doręczenie, czyli odbiór (otrzymanie), determinuje skutki prawne, a nie samo nadanie u operatora pocztowego. W sprawie natomiast jest już ustanowiony pełnomocnik, zatem – jak już wspomniano – doręczenie pisma stronie postępowania nie wywołuje skutków prawnych³⁶, ma jedynie charakter informacyjny³⁷.

Podsumowanie

Konkludując, należy podkreślić, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym – jak już wspomniano – doręczenie pisma stronie w przypadku, gdy działa ona przez pełnomocnika nie wywiera skutku prawnego³⁸ – ma jedynie charakter informacyjny³⁹, chociaż nie jest pozbawiona możliwości działania⁴⁰. W związku z tym terminy procesowe będą od daty doręczenia pisma pełnomocnikowi⁴¹ i to bez względu na to, czy pismo zostało najpierw doręczone stronie, a potem pełnomocnikowi czy też odwrotnie⁴².

Ponadto analiza przepisów KPA, w szczególności wzięcie pod uwagę funkcji gwarancyjnej (wzmocnienie procesowej ochrony praw strony postępowania) regulacji art. 40 oraz art. 6–16 KPA, czyli zasad ogólnych postępowania, prowadzi do wniosku, że instytucja doręczeń pism pełnomocnikowi wymaga zmiany, nie zapewnia bowiem ochrony interesów strony postępowania w sytuacji, kiedy pełnomocnik jest już ustanowiony, ale to ustanowienie nie zostało jeszcze uzewnętrznione przed organem prowadzącym postępowanie.

Wobec wyżej przedstawionych argumentów należy uznać, że w sytuacji, gdy strona działa przez pełnomocnika momentem wejścia do obrotu prawnego decyzji w myśl art. 110 KPA jest jej skuteczne doręczenie pełnomocnikowi, a nie stronie. Na organie prowadzącym postępowanie będzie ciążył zatem obowiązek dopilnowania, aby roz-

³⁵ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 lipca 2013 roku, II SA/Gl 181/13 (Legalis nr 863580); postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 2014 roku, II GSK 1795/14 (Legalis nr 1072003).

³⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2013 roku, II OSK 1817/11 (Legalis nr 759825).

³⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 lutego 2012 roku, I SA/Wa 2223/10 (Legalis nr 458660).

³⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2013 roku, II OSK 1817/11 (Legalis nr 759825).

³⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 lutego 2012 roku, I SA/Wa 2223/10 (Legalis nr 458660).

⁴⁰ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 sierpnia 2010 roku, II GSK 708/09 (Legalis nr 553685).

⁴¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 lipca 2013 roku, II SA/Gl 181/13 (Legalis nr 863580).

⁴² Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 2014 roku, II GSK 1795/14 (Legalis nr 1072003).

strzygnięcie zostało doręczone właściwej osobie, gdyż determinuje to skutek prawny w postaci wprowadzenia decyzji do obrotu prawnego.

Summary

DELIVERY OF THE NOTIFICATION LETTERS TO ATTORNEY IN THE CASE LAW OF ADMINISTRATIVE COURTS

This article provides an overview and analysis of the case law of the administrative courts in the field of service institutions in situations where proceedings page works through an attorney. In the first part shows the adjustment of power of Attorney and the characteristics of this institutions, with particular regard to its scope and the effects of what it calls the legal situation in respect of the parties to the proceedings and the investigating authority. In the part of the relevant effects are discussed the establishment of a representative for service. Outlined steps to be made to the service was legally effective. Regulation were analysed in view of fulfilling its enforcement in practice, the protection function and guarantees arising from the General principles of KPA.

Keywords: the effects of delivery, attorney, notification letters, delivery of the letter to attorney, guarantee function of delivery

Słowa kluczowe: skutki doręczenia, pełnomocnik, doręczenie pism, doręczenie pism pełnomocnikowi, funkcje gwarancyjne doręczenia

Bibliografia

Opracowania:

Adamiak Barbara, Borkowski Janusz, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa: C.H.Beck, 2014.

Brzezicki Tomasz, Fisz Iwo, *Konwalidacja braku umocowania pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym i podatkowym*, PPLiFS 2013/3/21-25, LEX nr 168790.

Dalkowska Anna, *Glosa do wyroku NSA z dnia 10 grudnia 2014 r., II FSK 2818/12*, POP 2015/3/214-218, LEX nr 269806.

Grabarek Wiesław, *Wybrane zagadnienia redagowania umów obejmujących zbycie gruntu z rozpoczętą budową obiektu budowlanego*, NPN 2007/1/5, LEX nr 61023.

Klat-Wertelecka Elżbieta, Klat-Wertelecka Lidia, *Przesyłanie pism małżonkom będącym stronami postępowania administracyjnego*, NZS 2010/6/106, LEX nr 124840.

Kmieć Zbigniew R., *Zakres pełnomocnictwa w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym*, PS 2007/4/5, LEX nr 59365.

Łaszczycza Grzegorz, Martysz Czesław, Matan Andrzej, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, tom 1 i 2, Warszawa: Wolters Kluwer, 2010.

Przybysz Piotr, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa: LexisNexis, 2014.

Orzecznictwo:

- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 sierpnia 2010 roku, II GSK 708/09 (Legalis nr 553685).
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2011 roku, II OSK 1727/10 (Legalis nr 531273).
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2013 roku, II OSK 1817/11 (Legalis nr 759825).
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 stycznia 2014 roku, I OSK 2336/13 (Legalis nr 909633).
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 stycznia 2014 roku, II OSK 2086/12 (Legalis nr 909849).
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 marca 2014 roku, II OSK 2536/12 (Legalis nr 908768).
- Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 kwietnia 2012 roku, II GZ 140/12 (Legalis nr 1107456).
- Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 listopada 2013 roku, I OSK 2688/13 (Legalis nr 912618).
- Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 sierpnia 2014 roku, II GSK 1795/14 (Legalis nr 1072003).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 15 stycznia 2009 roku, II SA/GI 1012/08 (Legalis nr 167503).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 kwietnia 2009 roku, I SA/Wa 152/09 (Legalis nr 211692).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 lutego 2011 roku, VII SA/Wa 2155/10 (Legalis nr 360203).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2011 r., IV SA/Po 315/11 (Legalis nr 435181).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 lutego 2012 roku, I SA/Wa 2223/10 (Legalis nr 458660).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 22 stycznia 2013 roku, II SA/Wr 745/12 (Legalis nr 582637).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 19 lutego 2013 roku, II SA/Po 1049/12 (Legalis nr 780189).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 lipca 2013 roku, II SA/GI 181/13 (Legalis nr 863580).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 11 lipca 2013 roku, II SA/Op 73/13 (Legalis nr 771118).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 3 września 2013 roku, III SA/Łd 682/13 (Legalis nr 794142).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 maja 2014 roku, II SA/Go 320/14 (Legalis nr 963431).

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2015 roku, II SA/Bk 1052/14 (Legalis nr 1187809).

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 2015 roku, II SA/Kr 530/15 (Legalis nr 1271396).

Data przesłania artykułu do Redakcji: 2016.04.20.

Data wstępnej akceptacji artykułu przez Redakcję: 2016.05.05.